

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 152/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 127/2014 z 18. júla 2017, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 1/2018 z 30. januára 2019 a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 216/2012 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 127/2014 z 18. júla 2017 (ďalej len „namietaný rozsudok“), základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 1/2018 z 30. januára 2019 (ďalej len „namietané uznesenie“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 216/2012 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom namietaného konania na strane navrhovateľa, vedeného pred okresným súdom na základe návrhu podaného 11. septembra 2012, ktorým sa sťažovateľ domáhal zaplatenia špecifikovanej sumy s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom (zbytočnými prietahmi) okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn.

42 C 148/2012 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 42 C 129/2012). V namietanom konaní okresný súd o sťažovateľovom návrhu rozhodol rozsudkom sp. zn. 11 C 216/2012 zo 14. októbra 2013 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“), ktorým návrh sťažovateľa zamietol. Odvolaniu sťažovateľa podanému proti prvostupňovému rozsudku okresného súdu nebolo vyhovené a krajský súd namietaným rozsudkom napadnuté prvostupňové rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. Dovolanie sťažovateľa podané proti namietanému rozsudku krajského súdu bolo odmietnuté podľa § 447 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) namietaným uznesením najvyššieho súdu.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ oboznamuje ústavný súd, že sa návrhom podaným okresnému súdu 11. septembra 2012 domáhal v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) nároku na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom okresného súdu, a to zbytočnými priet'ahmi v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 42 C 148/2012. Sťažovateľ prvostupňový rozsudok okresného súdu, ako aj namietaný rozsudok krajského súdu, ktorými bol jeho návrh zamietnutý, považuje za arbitrárny a nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Je totiž toho názoru, že v dotknutom kompenzačnom konaní preukázal splnenie všetkých troch kumulatívnych podmienok nevyhnutných pre vznik zodpovednosti za škodu, a to existenciu nesprávneho úradného postupu (zbytočné priet'ahy v konaní okresného súdu sp. zn. 42 C 148/2012), vznik nemajetkovej ujmy, ako aj príčinnú súvislosť medzi namietaným nesprávnym úradným postupom a vzniknutou nemajetkovou ujmov. Sťažovateľ sa nestotožňuje so záverom konajúcich súdov, podľa ktorého tým, že nenavrhol v označenom smere žiadne dokazovanie, náležite nepreukázal existenciu ani rozsah kvalifikovaných nepriaznivých následkov, ktoré mu v súvislosti s nesprávnym úradným postupom mali vzniknúť, a teda všetky zákonom stanovené predpoklady vzniku objektívnej zodpovednosti odporcu nesplnil. Sťažovateľ argumentuje, poukazujúc na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, že je namieste existenciu nemajetkovej ujmy spôsobenej priet'ahmi v konaní v zásade

prezumat' a keďže príčinná súvislosť medzi priet'ahmi v konaní a vznikom nemajetkovej ujmy je zrejmá zo samotnej povahy priet'ahov, nepotrebuje bližšie objasňovanie.

4. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predostiera aj námietku, že mu postupom krajského súdu v odvolacom konaní bola odňatá možnosť konať v dôsledku nerešpektovania zákonných ustanovení § 219 ods. 3 CSP, keďže podľa jeho vyjadrenia napriek tomu, že v konaní pred okresným súdom používal pre účely komunikácie s konajúcim súdom svoju emailovú adresu a súčasne okresný súd požiadal, aby mu písomnosti doručoval na jeho elektronickú adresu, ktorú uviedol aj na podanom odvolaní, krajský súd ho o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku v jeho právnej veci elektronickými prostriedkami neupovedomil. Porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie vidí sťažovateľ aj v postupe súdov v rámci konania na prvom stupni, keď si podľa vyjadrenia sťažovateľa Okresný súd Bratislava I, postupujúci s odkazom na ustanovenia § 105 ods. 1 a 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) jeho právnu vec okresnému súdu, nesplnil svoju manudukčnú povinnosť, ktorú voči nemu ako účastníkovi konania nezastúpenému advokátom mal a nepoučil ho o jeho práve podľa nadväzujúceho ustanovenia § 105 ods. 3 OSP – namietať postúpenie jeho právnej veci do pätnástich dní od doručenia upovedomenia o postúpení. Sťažovateľ na tomto mieste dodáva, že v zmysle citovaného ustanovenia nebol riadne poučený ani zo strany okresného súdu, keďže na prvom pojednávaní vo veci samej bol z jeho strany poučený iba podľa § 105 ods. 1 OSP. Argumentuje, že obe označené procesné pochybenia namietať aj v rámci podaného dovolania, kde ich subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, najvyšší súd ako súd dovolací sa však s nim riadne a ústavne konformne nevysporiadal.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predkladá ďalšie tvrdenie o nedostatkoch v postupe krajského súdu, ktorý podľa jeho názoru o ním podanom odvolaní konal neprimerane dlhú dobu a dopustil sa zbytočných priet'ahov v konaní. V nadväznosti na to poukazuje na podanie, ktoré krajskému súdu z dôvodu spôsobených priet'ahov adresoval 3. júla 2017 a ktorým požadoval, aby v rámci predmetného odvolacieho konania krajský súd okrem merita veci súčasne rozhodol aj o jeho odškodnení za spôsobené priet'ahy.

Sťažovateľ sa domnieva, že krajský súd mal o predmetnom odškodnení v odvolacom konaní rozhodnúť buď v namietanom rozsudku alebo samostatným uznesením, ktorým by postúpil sťažovateľom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za spôsobené prietahy v súlade s ustanovením § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. príslušnému orgánu. Aj v tejto súvislosti sťažovateľ vytýka najvyššiemu súdu ako súdu dovolaciemu, že sa s jeho dovolacou námietkou, v rámci ktorej popísané pochybenie krajského súdu uplatnil, náležite nevysporiadal. Napokon dôvodí arbitrárnosťou namietaného rozsudku krajského súdu aj z dôvodu jeho výroku, ktorým krajský súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu i napriek tomu, keď podľa názoru sťažovateľa žalovanému, zastúpenému jeho zamestnancom, žiadne trovy nevznikli, žalovaný si ich ani neuplatnil, a teda ani krajskému súdu nepreukázal.

6. V petite ústavnej sťažnosti sťažovateľ formuluje aj porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní.

7. Na základe všetkých uvedených skutočností sťažovateľ žiada, aby ústavný súd v jeho veci rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozsudkom krajského súdu, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, označené rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a vrátil vec sťažovateľa krajskému súdu a najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a priznal tiež sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, ako aj primerané finančné zadosťučinenie v celkovej sume 17 000 €.

II.

Východiskové ústavnoprávne normy

8. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania: a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom a jeho závery

12. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich označených základných práv zaručených ústavou a listinou a práv zaručených dohovorom namietaným rozsudkom krajského súdu a namietaným uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupom okresného súdu v namietanom konaní. V rámci predostretej argumentácie prezentuje výhrady proti procesnému postupu okresného súdu pri prejednávaní jeho právnej veci v prvom stupni a tiež proti procesnému postupu krajského súdu v odvolacom konaní, keď podľa mienky sťažovateľa je procesný postup konajúcich súdov poznačený vadami majúcimi intenzitu porušenia v ústavnej sťažnosti označených práv, ktoré neboli najvyšším súdom ako súdom dovolacím korigované. Sťažovateľ tiež formuluje námietku arbitrárnosti skutkových a právnych záverov meritórneho rozhodnutia vydaného v jeho právnej veci, kde prijaté závery považuje za nedostatočne odôvodnené. Napokon konaniu pred okresným súdom vytýka, že bolo poznačené zbytočnými prierahmi.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozsudkom krajského súdu a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 3 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 3 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru namietaným uznesením najvyššieho súdu

13. Riadiac sa zásadou materiálnej ochrany ústavnosti, judikatúra ústavného súdu, reflektujúca na rozhodovaciu činnosť Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54) v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu o odmietnutí dovolania pre jeho neprípustnosť zároveň garantuje zachovanie lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu druhostupňového súdu (podobne III. ÚS 114/2010). Táto zásada našla uplatnenie aj v § 124 in fine zákona o ústavnom súde. V zmysle uvedeného bolo preto predmetom prieskumu

ústavného súdu nielen dovolacie rozhodnutie najvyššieho súdu, ale aj odvolacie rozhodnutie krajského súdu napadnuté dovolaním sťažovateľa, ktoré bolo dovolacím súdom posúdené ako neprípustné.

14. V zmysle judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mal preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03).

15. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy, je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity, vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

16. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného rozsudku krajského súdu (v spojení s odôvodnením prvostupňového rozsudku) nebolo jeho úlohou preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či malo alebo nemalo byť odvolaniu sťažovateľa vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd

s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či má súdom zvolená interpretácia aplikovaných právnych noriem ústavnoprávne akceptovateľný charakter.

17. Opierajúc sa o východiská prezentované v bodoch 15 a 16 odôvodnenia tohto uznesenia, ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom sa oboznámil s obsahom odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu, ktoré bolo podkladom pre právny záver o nevyhovení odvolaniu sťažovateľa, tiež s odôvodnením prvostupňového rozsudku okresného súdu, s obsahom namietaného uznesenia najvyššieho súdu, ako aj s relevantnou právnou úpravou, ktorá bola v právnej veci sťažovateľa aplikovaná.

18. Podľa ustanovenia § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné preťahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takým postupom spôsobená škoda.

Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk. Podľa ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa ustanovení § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

Podľa ustanovenia § 105 ods. 1 OSP súd skúma miestnu príslušnosť prv, než začne konať o veci samej. Neskôr ju skúma len na námietku účastníka, ak ju uplatní najneskôr pri prvom úkone, ktorý účastníkovi patrí.

Podľa ustanovení § 105 ods. 2 OSP ak súd podľa odseku 1 zistí, že nie je miestne príslušný, neodkladne postúpi vec príslušnému súdu bez rozhodnutia alebo ju za podmienok uvedených v § 11 ods. 3 predloží Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky; o tomto postúpení súd upovedomí účastníkov.

Podľa ustanovení § 105 ods. 3 OSP ak súd, ktorému bola vec postúpená, s postúpením nesúhlasí, alebo účastník postúpenie namieta do 15 dní od doručenia upovedomenia o postúpení, predloží vec na rozhodnutie svojmu nadriadenému súdu; jeho rozhodnutím je viazaný aj súd, ktorému má byť vec podľa rozhodnutia nadriadeného súdu postúpená. Nadriadený súd rozhodne do 30 dní od predloženia veci.

19. Z obsahu odôvodnení prvostupňového rozsudku okresného súdu a namietaného rozsudku krajského súdu, ktoré je potrebné zohľadniť ako jeden organický celok, vyplýva, že sa so sťažovateľom uplatneným nárokom na náhradu škody, presnejšie nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu nesprávneho úradného postupu okresného súdu (zbytočných priesťahov v konaní) vysporiadali tak, že konštatovali nesplnenie všetkých podmienok vyžadovaných zákonom č. 514/2003 Z. z. pre vznik objektívnej zodpovednosti odporcu. Predmetom konania, v ktorom došlo k označenému nesprávne úradnému postupu, teda k zbytočným priesťahom v postupe okresného súdu bol nárok uplatnený voči sťažovateľovi z titulu nezaplatenia ceny právnych služieb poskytnutých mu zo strany advokáta. Okresný súd a krajský súd vo svojich rozhodnutiach poukázali na to, že na zbytočných priesťahoch dotknutého konania participoval aj samotný sťažovateľ ako jeho účastník, ktorý sa nezdržiaval na adrese svojho trvalého pobytu ani v miestach obvyklého pobytu, čím sťažoval konajúcemu súdu postup pri doručovaní súdnych zásielok (platobného rozkazu). Takisto všeobecné súdy poukázali na špecifickú skutkovú situáciu, keď vo fáze dotknutého konania po vydaní platobného rozkazu, ktorý sa sťažovateľovi doručiť nepodarilo, v podstate sťažovateľ vedomosť o vedenom konaní nemal, a teda logicky u neho absentoval pocit právnej neistoty, spôsobilý založiť u sťažovateľa nemajetkovú ujmu. V neposlednom rade poukázali odôvodnenia prvostupňového rozsudku, ako aj namietaného rozsudku

v rámci zisteného skutkového stavu aj na list predsedu okresného súdu, v ktorom tento uznal zbytočné prietahy v dotknutom konaní a ospravedlnil sa za nich. V rámci skutkových záverov konajúce súdy konštatovali, že sa sťažovateľ pri preukazovaní nemajetkovej ujmy obmedzil len na konštatovanie neurčitej morálnej ujmy a psychického strádania bez špecifikácie povahy a príčiny útrap a vznik akejkoľvek nemajetkovej ujmy nepreukázal, keďže neuviedol jediný negatívny následok, ktorý pre neho vyplýval z tvrdených prietahov. Poukazujúc na § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. všeobecné súdy zdôraznili, že v prípade preukázania splnenia ostatných podmienok pre vznik zodpovednosti štátu za spôsobenú ujmu, sa nemajetková ujma v peniazoch uhrádza iba vtedy, ak nepostačuje konštatovanie porušenia práva, pričom bez preukázania vzniku nemajetkovej ujmy nie je dôvodná jej náhrada. Podporne tiež konajúce súdy poukázali na list predsedu súdu obsahujúci ospravedlnenie, ktorý podľa ich názoru predstavoval pre sťažovateľa dostatočné zadosťučinenie. Právny záver, ku ktorému okresný súd a krajský súd vo svojich rozhodnutiach dospeli, predstavoval konštatovanie, že v sťažovateľovom prípade neboli splnené všetky zákonom stanovené predpoklady pre vznik objektívnej zodpovednosti. Bola síce splnená prvá podmienka – nesprávny úradný postup okresného súdu v podobe zbytočných prietahov, avšak sťažovateľom nebol preukázaný vznik nemajetkovej ujmy a v nadväznosti na to logicky ani príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a nemajetkovou ujmu.

20. Vychádzajúc z obsahu odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu (v spojení s odôvodnením prvostupňového rozsudku okresného súdu), ako aj z citovanej relevantnej právnej úpravy, bez toho, aby bolo potrebné dôvody rozhodnutia všeobecných súdov ďalej analyzovať, keďže sú podľa názoru ústavného súdu dostatočne výpovedné, čo sa týka zodpovedania otázky, či sťažovateľ preukázal splnenie všetkých predpokladov na založenie zodpovednosti za škodu, konštatuje ústavný súd ústavnú konformnosť odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu. Ústavný súd je toho názoru, že sa v ňom krajský súd (v spojení s odôvodnením prvostupňového rozsudku) náležite vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v uplatnenom návrhu a podanom odvolaní) a riadne vysvetlil dôvody pre potvrdenie vecnej správnosti prvostupňového rozsudku. Odpoveď krajského súdu v spojení s odôvodnením prvostupňového rozsudku

okresného súdu hodnotí ústavný súd ako vyčerpávajúcu, bez zjavných logických protirečení, plne zodpovedajúcu kritériám, stanoveným pre kvalitné odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov judikatúrou ústavného súdu. Ústavný súd je toho názoru, že podstata argumentácie konajúcich súdov, ktoré svoj právny záver o zamietnutí návrhu sťažovateľa na priznanie finančnej satisfakcie v podstate zdôvodnili absenciou akejkoľvek špecifikácie (zdôvodnenia a preukázania) nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť sťažovateľovi zbytočnými priet'ahmi spôsobená, neodporuje zmyslu a účelu aplikovaných ustanovení § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Treba povedať, že samotný zákon v dotknutých ustanoveniach § 17 ods. 3 kritériá pre stanovenie výšky finančnej satisfakcie veľmi podrobne demonštruje, a teda v zmysle zásady znášania dôkazného bremena navrhovateľom – poškodeným (§ 132 CSP) jasnú špecifikáciu a preukázanie nemajetkovej ujmy požaduje. Napokon aj z rozhodovacej činnosti ústavného súdu, týkajúcej sa ústavných sťažností vo veci zbytočných priet'ahov vyplýva, že ústavný súd pri rozhodovaní o žiadostiach o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako kompenzačného prostriedku nemajetkovej ujmy nepostupuje paušálne, ale vždy vychádza z konkrétnych okolností toho-ktorého prípadu.

21. Vo vzťahu k formulovanej námietke sťažovateľa o odňatí možnosti konať, ktorú sťažovateľ opiera o tvrdenie nerešpektovania zákonných ustanovení § 219 ods. 3 CSP („Vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiadala, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.“) zo strany krajského súdu ako súdu odvolacieho, poukazuje ústavný súd na svoju rozhodovaciu činnosť, a to uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 169/2019, v rámci ktorej sa už v minulosti obdobnou argumentáciou zaoberal. Ústavný súd v tomto smere konštatoval, že pokiaľ strana sporu bola o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku oboznámená zverejnením oznámenia na oznamovacej/úradnej tabuli súdu či internetovej stránke súdu (prípadne písomne), avšak nie aj prostredníctvom elektronických prostriedkov, a to napriek tomu, že strana sporu o to požiadala, ide o zjavne nezákonný postup súdu a dochádza (slovami svojho času platného Občianskeho súdneho poriadku) k odňatiu

možnosti účastníka konať pred súdom a naplneniu prípustnosti dovolania z tohto dôvodu. Takýto nezákonný postup súdu (síce zakladajúci prípustnosť dovolania) však nemusí dosahovať intenzitu porušenia ústavných práv tejto strany sporu. Rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie ústavnosti takéhoto (zjavne nezákonného) postupu súdu pri oboznamovaní sa s miestom a časom verejného vyhlásenia rozsudku teda je, či sa do dispozičnej sféry a vedomia strany sporu dostalo v dostatočnom časovom predstihu (v lehote najmenej päť dní) riadne upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku. Inak povedané, rozhodujúce je, či strane sporu vôbec bolo oznámené miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku, aj keď nie elektronickými prostriedkami. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že aj v prípade potvrdenia pravdivosti námietky sťažovateľa (že mu krajský súd informácie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku nedoručil elektronicky, napriek jeho výslovnej žiadosti o túto formu komunikácie) by takáto situácia ešte nemusela znamenať porušenie ústavných práv sťažovateľa, a to vzhľadom na intenzitu zásahu do ústavných práv sťažovateľa oslabenú tým, že krajský súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku sťažovateľovi a verejnosti zverejnením predmetných informácií na úradnej tabuli súdu (ktorú skutočnosť sťažovateľ nijakým spôsobom nespochybnil). Ústavný súd nad rámec uvedeného poznamenáva, že sťažovateľ napokon ani nepreukázal, že by v zmysle dikcie relevantného zákonného ustanovenia § 219 ods. 3 CSP výslovne krajský súd o doručovanie písomností, resp. o oznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami požiadal.

22. K námietke sťažovateľa o absencii poučenia týkajúcom sa možnosti namietať postúpenie veci do 15 dní od doručenia upovedomenia o postúpení veci ústavný súd uvádza, že kritérium miestnej príslušnosti, ktoré bolo v hre v právnej veci sťažovateľa, predstavuje jedno z viacerých na seba nadväzujúcich kritérií definujúcich a spoluvytvárajúcich navzájom prepojené garancie reálneho obsahu práva na zákonného sudcu, ktoré je základným predpokladom pre naplnenie podmienok spravodlivého procesu. Kritérium miestnej príslušnosti súdu teda nie je samoučelné a slúži k naplneniu základného práva na zákonného sudcu, ktoré účastníkovi konania garantuje, že o jeho veci bude rozhodovať súd, resp. sudca povolaný k tomu podľa vopred známych pravidiel tak, aby bol vylúčený výber súdu alebo sudcu ad hoc. V posudzovanom prípade sťažovateľa sa tak relevantnou

javí otázka, či mal sťažovateľ reálnu možnosť potenciálne miestne nepríslušný súd spochybníť (ak sa teda domnieval, že okresný súd, ktorému bola vec postúpená, nie je súdom v jeho veci miestne príslušným). Odpoveď je v prípade sťažovateľa celkom jednoznačná. Či už bol alebo nebol sťažovateľ poučený o možnosti namietať postúpenie veci do pätnástich dní od doručenia upovedomenia o postúpení, podstatné je, že po tomto postúpení ho okresný súd náležite komplexne ako účastníka konania poučil o jeho procesných právach a povinnostiach vrátane práva namietať miestnu príslušnosť pri prvom úkone, ktorý mu patrí (najvyšší súd v odôvodnení namietaného uznesenia poukázal v tomto smere na obsah spisu, ktorý je dôkazom realizácie tohto poučenia). Sťažovateľ teda ako náležite poučený účastník konania mal reálnu možnosť svojej pochybnosti (za predpokladu že ich mal) o miestnej príslušnosti okresného súdu zákonom predpísaným spôsobom uplatniť (pozri ustanovenia § 105 ods. 1 OSP: „Súd skúma miestnu príslušnosť prv, než začne konať o veci samej. Neskôr ju skúma len na námietku účastníka, ak ju uplatní najneskôr pri prvom úkone, ktorý účastníkovi patrí.“). Vzhľadom na uvedené sa ústavnému súdu javí argumentácia sťažovateľa o procesnom pochybení súdov v prvom stupni konania, ktoré malo mať intenzitu porušenia jeho označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru, ako celkom zjavne neopodstatnená.

23. Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa o arbitrárnosti výroku namietaného rozsudku krajského súdu týkajúceho sa trov konania, poukazuje ústavný súd na ustanovenie § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, a tiež na nadväzujúce ustanovenie § 262 ods. 2 CSP, podľa ktorého o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Na výrok namietaného rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd priznal odporcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, by teda malo nadväzovať samostatné uznesenie prvostupňovej inštancie, obsahujúce konkrétnu špecifikáciu ich výšky. Za predpokladu, že odporcovi žiadne trovy nevznikli, tak ako to uvádza sťažovateľ, sa táto skutočnosť mala odraziť aj v uvedenom uznesení. Pokiaľ tomu tak nebolo, mal sťažovateľ možnosť napadnúť takéto uznesenie, vydané súdnym úradníkom, sťažnosťou. Je teda zrejmé, že i v prípade pravdivosti tvrdení sťažovateľa (že odporcovi žiadne trovy

nevznikli), by dotknutý výrok namietaného rozsudku krajského súdu z hľadiska materiálnej ochrany ústavnosti nebol nijako spôsobilý zasiahnuť do jeho označených práv. Označenú námietku sťažovateľa tak kvalifikuje ústavný súd ako zjavne neopodstatnenú.

24. Ako na prvý pohľad celkom zjavne neopodstatnené hodnotí ústavný súd úvahy sťažovateľa o tom, že mal krajský súd v odvolacom konaní pri prejednávaní merita veci zahrnúť do svojho rozhodovania aj sťažovateľom formulovaný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za prietahy v konaní, ktoré mal podľa mienky sťažovateľa krajský súd pri prejednávaní odvolania spôsobiť. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom (podľa tvrdení sťažovateľa zbytočnými prietahmi krajského súdu v odvolacom konaní), ktorý zamýšľal sťažovateľ uplatniť, predstavuje samostatný nárok, ktorý v žiadnom prípade nebol súčasťou predmetu odvolacieho konania pred krajským súdom, a teda o ňom krajský súd nemal a nemohol nijako rozhodovať. Nad rámec ústavný súd poznamenáva, že podanie sťažovateľa z 3. júla 2017, v ktorom okrem iného sťažovateľ formuloval aj uvedený „nárok“, má vzhľadom na jeho obsah celkom zmätočnú povahu, ktorá ako taká vylučovala možnosť identifikovať toto podanie ako kvalifikovanú žiadosť poškodeného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom podľa ustanovenia § 15 a § 16 zákona č. 514/2003 Z. z. a prípadne ju potom postúpiť príslušnému orgánu (Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky) v zmysle ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.

25. Pokiaľ ide o sťažovateľom tvrdenú arbitrárnosť namietaného uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd po oboznámení sa s dovolaním sťažovateľa a namietaným uznesením konštatuje, že najvyšší súd sa so skutočnosťami, ktoré sťažovateľ predstrel vo svojom dovolaní, vysporiadal ústavne vyhovujúcim spôsobom. Najvyšší súd svoj názor o neprípustnosti podaného dovolania odôvodnil vo vzťahu ku každej vytýkanej vade dostatočne a zrozumiteľne.

26. Vychádzajúc zo všetkých čiastkových záverov uvedených v bode 20 až 25 odôvodnenia tohto uznesenia, posúdil ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti

smerujúcej voči namietanému rozsudku krajského súdu a namietanému uzneseniu najvyššieho súdu ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní

27. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti predstrel aj námietku porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primerane lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, dôvodiac, že konanie v jeho právnej veci sa začalo už 11. septembra 2012, pričom krajský súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o jeho čiastkovom návrhu z 3. júla 2017 na odškodnenie za spôsobené priet'ahy. Sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti formuloval predmetnú námietku iba vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu. Ústavný súd na tomto mieste poukazuje na ustanovenie § 45 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, okrem prípadu uvedeného v ustanovení § 89 citovaného zákona. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie súdnej ochrany. Vychádzajúc z uvedeného, môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý je v petite označený ako porušovateľ namietaných práv (obdobne pozri napr. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011 a II. ÚS 51/2017). Sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom námietku porušenia označených práv v petite ústavnej sťažnosti obmedzil len na postup v prvostupňovom konaní pred okresným súdom. Ústavný súd, súc viazaný petitom ústavnej sťažnosti sa preto pri vymedzení predmetu konania pred ústavným súdom v časti predmetnej námietky obmedzil na jej posúdenie vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu.

28. Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03). Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je teda požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 355/2012). Ústavný súd preto v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) prezentuje už ustálený záver, že základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa poskytuje ochrana len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu predložená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného základného práva došlo alebo porušenie v tomto čase ešte trvalo.

29. Namietané konanie okresného súdu vo veci sťažovateľa bolo v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu právoplatne skončené, a to na základe vydania meritórneho rozhodnutia – namietaného rozsudku krajského súdu, ktorý nadobudol právoplatnosť jeho doručením účastníkom konania (sťažovateľovi podľa údajov ním vyznačených na kópií namietaného rozsudku 9. októbra 2017). Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ, ktorý sa domáha ochrany svojich označených práv vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu, sa so svojou sťažnosťou na ústavný súd obrátil v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k namietanému konaniu okresného súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel. Vzhľadom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaného porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

30. S ohľadom na všetky uvedené závery bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. apríla 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu